

Natur og vandmiljø, Planter, Økonomi og ledelse

På vej mod en ny jordreform

Det er op ad bakke at få projekter skubbet gennem nåleøjet til pilotordningen for multifunktionel jordfordeling. Skal en fremtidig stor jordreform have flyvehøjde, skal der sættes klare mål, tænkes i synergier og afsættes penge til opkøb af jord.

Nyhed | 07. december 2020

Tænk stort! Det var et af budskaberne, da forskere og ansatte ved regioner, kommuner og SEGES diskuterede multifunktionel jordfordeling den 1. december 2020 på Årslev Kro.

- Vores arbejde med pilotordningen med multifunktionel jordfordeling viser, at der er store udfordringer med at løbe projekter i gang. Vi skal blandt andet bruge disse erfaringer til at lægge sporene for den fremtidige jordreform, som kan løse de store udfordringer, vi står overfor, siger Irene Wiborg, SEGES.

Fra dagens diskussioner fremhæver Irene Wiborg en øget fokus på synergier, processer, et nyt screeningsværktøj og tanker om en jordfond.

Debat og erfaringsudveksling om multifunktionel jordfordeling i bedste coronastil på Årslev Kro den 1. december 2020. Her lyttes til Landbrugsstyrelsen online-indlæg.

Tænk i synergier mellem jordbrug, klima, natur og rekreation

Multifunktionel jordfordeling handler i høj grad om at få flere elementer, som for eksempel klima, natur, rekreation og jordbrug til at gå op i en højere enhed. Derfor var tænkning i synergier også et stort tema på workshoppen.

Med FN's 17 verdensmål som udgangspunkt er kunsten at samtænke alle mål, så man opnår en god samlet effekt. Det handler om, at alle er med, at målene er bæredygtige, og at man ikke gennemfører noget, som er decideret dårligt for andre mål.

- Jeg synes godt om den tanke, at man skal se til alle sider, når man sætter et mål. Det er for eksempel ikke godt nok, at vi bygger en solcellepark til gavn for klimaet, hvis den placeres i et rekreativt område. På mødet var der enighed om, at synergierne ikke er tænkt godt nok ind i den nuværende pilotordning, og de rammer, vil jeg gerne udfordre, siger Irene Wiborg.

Og hvordan er det så lige, man får afvejet interesserne i praksis.

- Deltagerne på mødet var enige om, at får de bedste og mest holdbare løsninger, når de lokale borgere spiller ind og sammen finder løsninger. Det kalder vi en bottom-up-proces. I praksis er det en udfordrende opgave, og jeg notede tanken om at uddanne dygtige facilitatorer til at lede processerne. Der blev talt om en uafhængig instans, måske et statsligt rejsehold. Men jeg tror nu også det vil være en idé at kigge i retning af de lokale landbrugsrådgivere, som har landmændenes tillid, og dermed gode chancer for at skabe en god proces.

Nyt screeningsværktøj til multifunktionel jordfordeling på vej

På workshoppen præsenterede Region Midtjylland og SEGES planer om et screeningsværktøj, som gør det nemmere for projektmagere, rådgivere, lodsejere og andre interessenter at overskue, hvilke muligheder der er for at realisere et projekt om multifunktionel jordfordeling i et område. Det er ideen, at forskellige kortlag skal give et overblik over hvem der ejer jorden, hvor der er drikkevandsinteresser, lavbundsarealer, BNBO, Natura-2000 osv.

- Nogle forskerne var kritiske overfor værdien af et sådant screeningsværktøj, specielt hvis det skulle være et beslutningsværktøj. De frygtede, der kom for meget fokus på at score på point, så man mistede helhedstankegangen. Andre mente, værktøjet kunne give et godt overblik. Selv har jeg mest øje for at et sådant værktøj kan give overblik og fremme en god dialog med lodsejerne.

Det multifunktionelle er ikke altid medicinen

Udfordringerne med pilotordningen førte også frem til spørgsmålet om, hvorvidt en kommende jordreform skal bygge på de multifunktionelle principper.

- Vi har brug for fleksible værktøjer. Vi skal kun bruge multifunktionel jordfordeling, når det giver mening. Det skal ikke presses ned over alt. Måske skal et lavbundsprojekt i nogle tilfælde gennemføres, fordi det er til gavn for klimaet, og det kan være tilstrækkeligt i sig selv.

Tanker om en jordpulje

På mødet hørte deltagerne om de tre projekter, som indtil nu er godkendte under pilotordningen, og om de – ret store – udfordringer, der er hos de projektgrupper, der arbejder på at skruer andre projekter sammen. En meget væsentlig problemstilling er at finde penge, som kan dække det værditab, som lodsejerne lider, når deres jord skifter status fra dyrkningsjord til for eksempel et vådområde. SEGES har igangsat projekter i fem pilotområder, hvor oplevelsen er, at det er problematisk at få lodsejerne til at deltage i projekter, når finansieringen er usikker.

- Der var flere forskere, som er uforstående overfor, at man sætter pilotordningen i gang uden at sende penge med. Dermed lægger man en enorm stor opgave over på de lokale projekter. Flere nævnte en form for jordpulje, og jeg er helt på linie med, at jordpuljer vil kunne løse op for meget. Ja, faktisk tror jeg det er helt afgørende for at få gang i projekterne.

Vil klæde politikerne på til ny jordreform

Dagens tanker og diskussioner sendes nu som et referat til Landbrugsstyrelsen, som varetager pilotordningen, men Irene mener også, at det er helt nødvendigt at tage sagen ind på Christiansborg.

- Folketinget skal tage ordentlig stilling til, hvad de vil med en jordreform, og det skal ske ud fra reel viden fra både forskere og praksis. Jeg synes, det giver god mening, at vi inviterer til en videnbaseret workshop i Landstingssalen. Vi har viden, som politikere skal kende til for at kunne designe en god jordreform. Faktisk skal lovgivningen tilpasses flere steder, for at opgaven kan løses, slutter Irene Wiborg.

Emneord

Jordfordeling

Publiceret: 07. december 2020
Sidst bekræftet/revideret: 07. december 2020

Vil du vide mere?

Irene Asta Wiborg

Chef for Miljø & Land
SEGES

iaw@seges.dk

+45 8740 5449

Mads Lægdsgaard Madsen

Specialkonsulent
SEGES

mads@seges.dk

+45 8740 5177

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A. SEGES Tlf. 87 40 50 00
Agro Food Park 15 Fax. 87 40 50 10
8200 Aarhus N Email info@seges.dk

